

saats te vinden, bekend: opgang. Oosten immers reeg den naam hemel staan, en dag is, dan kan zuiden, westen, geografische van de VAST-den, zegt Kant, et onderscheid g brengen. Stel, verbeelden de een westelijke, leringe verhoudingen in den oek de geleerde nen oriënteren, minste, als de op wat zij zien, in het onder-

mat h e m a t e noemt; b.v. lie ge toch wel maald voorwerp, E positie weet, ik me verder emand voor de plaats, dat ze s zoo gebleven links, en links t in de k á m e r ren immers gevel stoelen en a vinden, maar f een bepaalde

het „zich oriën-tem daar verder ht hij zijn alge-lijk te maken, e gedeelte uit eens in den zin, „nieuwe oriën-n van de Asser kelen over de ristus“. De beer, dat in onze oest verschikt ningen moesten gelaten worden. Jezus Christus“ istus“ mij iets s belijd; tenzij „Jezus de oriëntering

we Kant heele-nteren“ geen evaste pun- gen, vaste o o t h e d e n, die oriëntiert. De man in slechts ten an- k e n; ten aan- n de wanden, igenlijke groot- mer maakten, dñtēeren.

ontmoeten, die lat hij ons wijs noorden zuiden nteeren in Gods „oriënt“, een dich oriënteren i eigenlijk die elf, Personalis- anziōn van de d e n i n g e n, det oriënteren, Hij zou m.a.w.

dacht ik, toen uit „Contact“, is“. De classis hebbende de synode. Daarin he ons het on- de geografisch n Max Blokzijl i politiek naast lonairen en col- n. In zijn blad o r i ē n i e c - Z e n d i n g".

rteld over de be- de Gereformeerde lrelei besprekingen ts mededeelen.

De eerste indruk van die besprekingen is deze, dat — terecht — alle plannen over de toekomst van het Zending- werk in deze landen, speciaal wat Java en Sumatra be- treft, een uiterst voorlooptig karakter dragen. Men is in Nederlandsche Zendingsscholen er ten volle van overtuigd, dat onze plannen voorlooptige projecten moeten zijn, die straks — als de gelegenheid tot samenwerking hersteld zal zijn — in 't bijzonder aan de Indonesische en Chinese- kerken voorgelegd moeten worden.

Overal leeft de hoop, dat ook de Indonesische kerken met hun plannen en projecten zullen komen en dat dan in onderlinge samenwerking de uitvoering van de gezamen- lijk opgebouwde plannen kan ter hand genomen worden.

De tweede indruk is deze, dat het geloof in de zekerheid van de voortzetting van het Zendingswerk en de afbouw van den kerkelijken arbeid niet gebaseerd wordt op specu- latie aangaande de afwikkeling van de politieke situatie, maar op de belofte van den Heere Jezus Christus, dat dit Evangelie des Koninkrijks zal verkondigd worden tot een getuigenis onder alle volken.

De eerste indruk is, dat zowel in Holland als hier de bereidheid tot samen-werking tusschen de Geref. Kerken en de samen-werkende Corporaties (Oegstgeest) en de Protestantse Kerk van Indië sterk is toegenomen.

Welke plannen zijn thans in voorbereiding?

1. Vanuit de drie zeeoven genoemde instanties en vanuit di- verse Indonesische Kerken is de wensch opgekomen om in Batavia te stichten een volledige Theologische Hoogeschool met een volwaardige bezetting, ter opleiding van Indone- sische en Chineseche predikanten in leidinggevende posities.

Op de a.s. Generale Synode in Augustus zal dit plan aan de Synode worden voorgelegd. De bedoeling is, dat deze school zal uitgaan van de Indonesische en Chineseche Kerken, de samenwerkende Corporaties, de Protestantse en de Geref. Kerk. De docenten zullen gebouwen zijn aan een instructie, die van hen eischt, dat zij zich zullen gebou- den achten in hun wetenschapsbeoefening aan Gods Woord en de belijdenis der kerken. Aan de uitwerking van een en ander wordt nog gewerkt. Officiën worden reeds al- lerieel namen genoemd. Van Geref. zijde is o.a. de naam van Ds S. U. Zuidema als docent herhaaldelijk genoemd.

2. Dergelijke plannen bestaan ook ten aanzien van Mid- delbare Theologische opleidingscholen voor de opleiding van Goeroe's Indijl en pandita's.

Zoo is thans in bespreking een plan om in Makassar voor de Groote Oost en de Kleine Soenda-eilanden een Middelbare Opleidingschool te stichten.

Het voordeel van een dergelijke groote school is, dat men dan verzekerd kan zijn van een goed docenten-corps, dat de docenten niet overbelast worden en daarom — te- veel verwaarloosde taak tot nu toe — Maleische en Ja- vaansche handboeken kunnen schrijven, terwijl voor de leerlingen het voordeel is, dat ze verder leeren kijken dan de locale sfeer, waartoe ze komen en, terwijl zij el- kander zoo leeren kennen, de verbondenheid van de Indo- nesische kerken ook meer voor hen spreken gaat.

Dergelijke plannen bestaan ook voor Java. Daar zal ook een groote Middelbare opleidingschool moeten ontstaan inplaats van de beide scholen (in Djokja en Malang), die vroeger bestonden. Maar dit plan draagt inderdaad een veel voorlooptiger karakter dan dat voor Makassar, omdat voor het plan Makassar contact met de Indonesische Kerken reeds mogelijk geweest is.

3. Met groote vreugde hebben de Zendinginstanties, die speciaal geïnteresseerd zijn bij de Javaansche kerken, vernomen, dat de één-wording van de Javaansche kerken bezig is een feit te worden.

In verband daarmee zijn tusschen de instanties allerlei contacten gelegd en wordt 't plan uitgewerkt om voortaan — als de Javaansche kerken hulp noodig hebben bij haar enorme taak 't Evangelie uit te dragen onder de miljoenen van Java — de hulp in onderlinge samenwerking te bieden.

Het feit, dat de Javaansche Kerken alle één zijn in haar belijdenis, die volkomen bijbelsch gefundeerd is, maakt een dergelijke samenwerking gemakkelijk.

4. T.a.v. Chr. Hospitaalwerk en Chr. Onderwijs is vrij- wel ieder in Zendingsscholen overtuigd, dat ook op dat gebied heroriëntering ten zeerste noodzakelijk zijn. Er is in Holland een Commissie van Zendingartsen bezig om te bestudeeren hoe in andere Aziatische landen het probleem van de medische verzorging wordt ter hand genomen en

welke plaats het Chr. hospitaalwerk daarin behoudt.

Een dergelijke commissie is ook ingesteld t.a.v. het Chr. Onderwijs. Deze commissie verzamelt gegevens t.a.v. de organisatorische technische vraagstukken, waarvoor de nieuwe situatie het Chr. onderwijs in deze landen stelt en stellen zal.

Voorts is nog van groote betekenis het plan, dat in Holland gewoonlijk genoemd wordt: „het plan de Niet“, betreffende een te vormen „Raad der Kerken en Zending“. Daarover wil ik in 't volgende nummer van „Contact“ iets schrijven.

Er zijn in 't Zendingswerk tijden geweest, dat er door den overvloed van werk geldlaagd moest worden over een tekort aan „strategie“ en „planning“.

Nu beleven wij een tijd, dat er in bepaalde deelen van dezen archipel weer volop praktisch gewerkt kan worden, maar dat voor andere deelen de eisch van geduldig af- wachten en van bezinning en „planning“ duidelijk spreekt. Moge de Heer der Zending zoowel de „fieldworkers“ als de „plannenmakers“ zegenen.

Hij zegene zeer in 't bijzonder alle Indonesische en Chineseche Kerken, waar zij zich ook bevinden.

Tot zoover het artikel van ds Verkuyt.

Het kardinale punt is daarin, dat hij die samen- werking met principieel andersdenkenden toejuicht. Samenwerking, die de principieele basis hetzij prijsgeeft, hetzij naast niet-principieele, of anders-principieele, op één lijn plaatst, beteekent: de oriëntering verhinderen, en onmogelijk maken. Het beteekent: zich oriënteren naar zichzelf. Een Theologische Hoogeschool te Kampen, die de mannen uitwerpt, die de binding aan de vaste ordeningen, de vastgelegde binding aan die ordeningen aandhaven, maakt ook een eind aan de oriëntering; zij oriënteert de school naar een groeps-wil, een groeps-maxime, een groeps-belang. Niet meer naar hetgeen van ouds „oriënt“, d.w.z. de van God gestelde vaste plaats heette. En van een Theologische Hoogeschool daar in Batavia, die naast elkaar plaatst docenten van allerlei oriën- teering ten principale, geeft óók de oriëntatie prijs. Een instructie, die de oriëntatie van de docenten geven moet, maar die de belijdenis „der kerken“, wat wel betekenen zal de belijdenis van de hier genoemde kerken, voor hen bindend verklaart, bindt niet meer aan het vaste punt, dat de God der waarheid, zooals wij Hem kennen en belijden, heeft gesteld met gezag. Zijn de Javaansche kerken werkelijk één in haar belijdenis? Als ik de samen- werkende instanties naga, geloof ik het niet.

Den titel, dien ds Verkuyt boven zijn artikel schreef, vermogen wij slechts met een tikje wrangen humor te lezen. O Kant, o astronomen, o ships that pass in the night.....

Zie voorts „Kerkelijk leven“.

K. S.

OPVOEDING EN O N D E R W I J S

DE LAATSTE SCHOOLDAG. I.

De laatste schooldag is en voor den meester en voor de leerlingen altijd een gewichtige dag. Voor den meester allereerst. Hij heeft een heel jaar of langer met zijn leerlingen gewerkt en met hen mee- geleefd, heeft hen aangemoedigd en terechtgewezen, heeft met hen gebeden en gedankt en hen in tal van dingen onderwezen. Hij heeft hun de prachtige verhalen uit den Bijbel verteld, met hen alle landen en werelddeelen „bereisd“, hen in de grootsche en

belangwekkende geschiedenis van ons vaderland onderwezen, met hen gelezen en gerekend, geteekend en gezongen en dat alles vond plaats in de kleine ruimte van een schoollokaal. Ze waren aan elkaar gewend geraakt, de meester en „de jongens“. Ze hadden elkaars zwakheden leeren kennen en ver- dragen en hun wederzijdsche deugden opgemerkt. Ze dachten bij elkaar te behooren, tot de laatste schooldag die illusie verstoorde en de scheiding in- luidde. Zoo'n dag is een evenement in het kinder- leven en brengt de jongens en meisjes in opgewon- den stemming. Naar dezen dag hebben ze langen tijd verlangend uitgezien; het nieuwe bekoort en lokt nu meer dan ooit; de nieuwe school of het ge- kozen beroep zijn in 't zicht en dat brengt een heer- lijke spanning in hun aller leven. Ze voelen dat ze groot worden.

Maar — er zit toch ook een tragisch element in dit alles, voor den meester vooral. Straks, na de vakantie krijgt hij een nieuwe klas, waaraan hij eerst weer moet wennen. Hij zal zijn „jongens“, die nu van school gaan, missen.

En bovendien — wat is het resultaat van zijn onderwijs geweest! Neen, ik bedoel niet of de leer- lingen, die de school verlieten, een heele rij jaar- tallen achter elkaar kunnen opzeggen, ook niet of ze knap zijn in topografie enz. maar — welk een in- vloed heeft zijn onderwijs gehad op de vorming van zijn leerlingen. Hij heeft hun Bijb. geschiedenis verteld. Zullen ze den Bijbel straks ook als norm voor hun leven aanvaarden? Zullen ze den breeden of den smalen weg opgaan? Zou de levensbeschou- wing, die straks de hume zal zijn, zich nu reeds in vage trekken afteekenen?

Deze en dergelijke gedachten zijn ook dit jaar weer in mij opgekomen toen de laatste schooldag daar was en ook nu heb ik weer een lijstje vragen opgesteld, die de jongens en meisjes moesten be- antwoorden. Misschien hebt u belangstelling voor dat rijtje vragen. Welnu — hier hebt U 't.

1. Ben je blij, dat je van school gaat en waarom?
 2. Wat ga je straks doen?
 3. Wat zou je graag willen worden?
 4. Wat wil je later doen in je vrije tijd?
 5. Ben je wel eens onrechtvaardig behandeld op school?
 6. Welk vak vond je het prettigst?
 7. Welke geschiedenis uit den Bijbel vond je het mooist?
 8. Op welken mensch uit de Bijb. geschiedenis zou je 't liefst willen gelijken?
 9. Welk persoon uit de Vad. gesch. trekt je 't meest?
 10. Op wien uit de Kerkgesch. zou je willen ge- lijken?
 11. Hoe denk je over Hitler?
 12. Hoe denk je over Churchill?
 13. Hoe denk je over Stalin?
 14. Hoe denk je over Soekarno?
 15. Hoe denk je over de terechtstelling van Mussert?
 16. Hoe denk je over de toekomst van ons land?
 17. Noem een paar goede dag- of weekbladen.
- Ik kan me voorstellen, dat deze en gene zullen glimlachen, als ze kennis nemen van dit rijtje vragen. Misschien vindt u ze wel te zwaar op de hand voor jongens en meisjes van een jaar of 14, 15. Allicht hebt u gelijk, maar een feit is het, dat ik interessante antwoorden heb gekregen.

Daarover echter een volgende keer.

K. v. H.

GRONINGER BRIEVEN

Amice frater.

Het was Zondagmorgen, vroeg.....

Ik draalde eens aan den knop van de radio en daar kraaide dadelijk daarop een hooge, zeer pathos- volle stem mij tegen: gij dwaas.....

Onwillekeurig zei ik: goeie morgen, dat is ook niet vriendelijk.

En inderdaad, het gold ook mij, als mij rekenend tot het Christelijk volksdeel, over hetwelk al de fielen van Barthaanschen toorn werden uitgetogen. Het was een eenheidspreek van den I.K.O.R.-dominē.

Zoo'n preek, waarmee wij, naar het oordeel van mr van Walsum en meerderen van die familie, het allemaal best kunnen doen.

De eenheidspreek handelde over den rijken dwaas, die zich veilig waande te midden van al zijn goe- deren, en voor dat deel, dat ik beluisterde, werd het alles heel netjes en heel hoog en voornaam toegepast op de kerk, of te wel het „Christelijk volksdeel“, dat de scheiding bracht in het leven tusschen geloovigen en ongelooovigen, en dat zich daarna veilig achtte in zijn „machtspōsities“, veilig zelfs tegenover God.

Toen daalde de stem en onder een buitengemeen verwand, smalend lachje werd zoolets gezegd als: veilig, ach wij arme kleine scharrelaars.....

Enfin — het was allemaal natuurlijk niets, en het moest heel anders. Zoo met vliegend vaandel en slaande trom en raad op raad de wereld in met het Woord.

Na alle afbraak werd de vraag gesteld, waarop het eigenlijk aankwam. Luisteraars, wat moeten wij doen?

Ik wierp wat ongeduldig er een opmerking tus- schen, maar mijn vrouw, die ook was komen luiste- ren zei: stil jij nou, laat die man nu vertellen, wat wij doen moeten. Nu — stil dan.....

En daar klonk het met al hooger geluid een en andermaal: Wat moeten wij doen? En daarop plot- zeling: amen. Daar was de olifant met zijn lange smit en het verhaal was uit.

Ik dacht aan hetgeen mij een vriend vertelde van een geleerde dame, die met de kerk des Heeren ge- broken bad, om de wereld te kunnen dienen en die eens tegen hem klaagde: zij heeft mij alles ont- nomen, en mij niets teruggegeven.

En mijn fantasie ging aan het werk, en ik zag dien armen scharrelaar de studio verlaten, het hoofd fier omhoog en de borst vooruit. Hij had het ons maar eens goed gezegd.

Toch zou de toepassing ook op de kinderen der reformatie, op het christelijk volksdeel, juist kunnen zijn.

Want het lijkt er veel op, of er thans onder gere-

formeerden een zoo op „alle terreinen des levens“ zich veilig stellen is tegenover de ware kerk. Is dat eigenlijk niet zoo, als zij, die uitwiernen, wie zich niet wilden buigen voor menschelijk gezag tegen de goede belijdenis en kerkenorde, daarna tot die uitgeworpenen komen, als het hun politieke, sociale of wetenschappelijke actie betreft en zeggen: laat ons toch zorgen, dat de scheur niet ook ons zaakje bedreigt?

Dat de uitgeworpenen zelve uit trouw aan de kerk en haar belijden gaarne willen blijven mede- werken voor de eere van hun Koning en Heere, voor Zijn kerk allereerst, voor Zijn staat en Zijn maatschappij, dat is wat anders. Maar even bedrij- velijk is het, dat zij tot die anderen, zeker zonder wrok in het hart, de vraag richten naar Bilder- diks: wie zitt gij broeder, zoo vol liefs, die gē'tren mij bestreed, wens arm mij reeds met d'eersten slag het voorhoofd dulz'len deed?

En zeker kunnen zij niet medeschuldig worden aan een zgn. interkerkelijk bedrijf, dat overal voorts wil doen zwijgen over de kerk, haar wezenlijke be- teekenis en roeping.

Want naar hun oordeel staat de kerk des Heeren, die het Woord Gods verkondigt, overal juist voorop, naar haar taak en de grens harer taak, en komt het voor alle leven, ook voor ons arme Europa er juist boven alles op aan, dat haar juiste plaats naar haar rectorambten en het ambt der geloovigen weer volkomen duidelijk zichtbaar wordt.

Dat is nu juist h e t k w a a d, dat wij vaak allemaal